

ve prospěch jeho syna zmateční stížnost na záštitu zákona, čímž jasně projevil, že svému synovi trestný čin odpustil. Scházel tu tedy v šestinedělní lhůtě u soudu učiněný návrh poškozeného na potrestání a k návrhu takovému nebyl oprávněn veřejný obžalobce (§§ 2, 255, 457 tr. ř.), jenž si ani nevyžádal souhlasu poškozeného k soudnímu potrestání jeho syna Ladislava.

Čís. 1514.

Železniční zřízenec, školený pro určité odvětví služby, nesmí se vměšovati bez nutkové příčiny do jiného odvětví železniční služby (§§ 335, 337 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 22. února 1924, Kr II 289/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 22. března 1923, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života dle §§ů 335 a 337 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně zmatek čís. 5 §u 281 tr. ř., vytýkajíc, že výrok nalézacího soudu jest neúplným. Než nedoličuje, jak uplatňovaná formální vada předpokládá, že rozhodovací důvody opomíjejí některý výsledek hlavního přelíčení, poukazující k některé skutečnosti rozhodné. Obzvláště nevytýká, že rozhodovací důvody nepřihlížejí k udání obžalovaného, že je všeobecný zákaz, že se bez lokomotivy nesmí posunovati vůz za krajní výměnu stanice, že však myslel, že pro stanici H. platí zvláštní povolení; ačkoliv udání toto může poukázati k (nevědomé) nedbalosti obžalovaného, pakliže mylný jeho předpoklad o zvláštním povolení pro stanici H. byl proň vyhnutelný a proto jím zaviněný. Avšak stížnost dovozuje mezi jiným, že nalézací soud opomenul zabývati se otázkou, zda byl obžalovaný jako traťmistr vůbec oprávněn, sám posun vozu provést, a že obžalovanému, pakliže — věda, že posunování vozu do jeho oboru příslušnosti vůbec nepadá — posunování vozu sám provedl, zodpovídati jest za všechny následky s tím spojené. Tyto vývody poukazují zřetelně k výtce, že nalézací soud neuvažoval o otázce, zda jednal obžalovaný nedbale, se všech hledisek právně závažných, a uplatňují tím věcně zmateční důvod čís. 9 a) §u 281 tr. ř. A to právem. Dle výroku nalézacího soudu nemohl obžalovaný předvídati možnou kauzalitu svého opomenutí a jednání — posun vozu přes krajní výměnu bez lokomotivy — pro škodný výsledek, neboť neznal předpisu článku XIX. instrukce a nebyl jako traťmistr povinen jej znáti. Než pouhou — třebaže nezaviněnou neznalostí zvláštních předpisů, které čelí proti nebezpečí, s určitým úkonem spojenému, nepřestane býti nedbalým jednání osoby, která předsevezme onen

úkon vykročením ze svého oboru působnosti bez naléhavé potřeby o své újmě, nešetříc zvláštních předpisů, k takovým úkonům se vztahujících. Pachatel — t. j. osoba, jejíž jednání neb opomenutí stalo se příčinou bezprávného účinku — jedná nedbale i tehdy, nepostřehl-li příčinného vztahu svého jednání neb opomenutí ku bezprávnému účinku jen proto, že nevynaložil pozornosti a dbalosti v míře náležité. Postřehnoutí příčinného vztahu po případě možnosti škodných účinků sprostředkují v železničním provozu zvláštní předpisy, jež hledí nebezpečí, s úkonem spojenému, předejiti nebo alespoň je zmenšiti nařízením, že tyto úkony smí býti předsevzaty jen určitým způsobem, anebo za určitých předpokladů. Zvýšenému nebezpečí s provozem železnice spojenému lze s úspěchem čeliti jen zvýšenou obezřetností všech zřízenců a přesným zachováním předpisů, za účelem bezpečného provozu vydaných, všemi zřízenci na tom kterém úkonu účastněnými. Zvýšená obezřetnost a přesné zachování předpisů dá se docíliti jen zvláštním vyučováním a školením zřízenců. Mnohostrannost železniční služby podmiňuje, že zřízenec může býti učen a školen jen pro určitou, omezenou část železniční služby. Zřízenectvo železniční je proto rozděleno v několik skupin a příslušníkům té které skupiny dostává se vyučování a školení jen pro odvětví železniční služby, této skupině zřízenectva náležející. Kterýkoliv železniční zřízenec může, ne-li musí věděti, že pro ostatní odvětví železničního provozu platí předpisy, o nichž jako příslušník jiného odvětví poučen a v nichž školen nebyl, jež však rovněž jako předpisy pro jeho skupinu platné a jemu známé — směřují k tomu, by čeleno bylo nebezpečí, s provozem železničním nutně spojenému. Uváže-li se v úkon, jaký náleží jiné než jeho skupině zřízenců, o své újmě, aniž ho k tomu nutí nepřítomnost zřízenců, pro takový úkon vyškolených, a potřeba okamžitého jeho provedení, jedná nedbale, jelikož si uvědomil anebo při náležité pozornosti uvědomiti mohl, že pro neznalost předpisů, v úvahu přicházejících, nemůže nebezpečí, s úkonem spojenému, čeliti způsobem, jaký tyto předpisy nařizují, a v míře, jaká je při přesném zachování všech předpisů možná. K tomu, že obžalovaný věděl o rozvětvení železniční služby, o různosti zvláštních předpisů, pro jednotlivá odvětví této služby platných, a o zvláštním vyučování a školení každé skupiny zřízenců pro úkony, jí náležející, poukazuje okolnost, obžalovaným doznaná, že jest u dráhy 40 let, při udržování trati 20 let a traťmistrem v H. od roku 1921. K tomu, že obžalovaný vykročil z oboru své působnosti o své újmě bez donucení zvláštními poměry, poukazuje okolnost, že se tak stalo ve stanici, v níž byli přítomni výpravčí úředník a posunovač. Bylo proto povinností nalézacího soudu, by uvažoval o otázce nedbalosti obžalovaného také s hlediska, zda obžalovaný nejednal nedbale tím, že vykročil jako traťmistr ze svého oboru působnosti a provedl posunování vozů o své újmě bez nutkající ho k tomu příčiny, úkon, náležející jiné skupině zřízenců, ač neznal předpisů, pro tuto skupinu platných.

Případnému závěru těchto úvah, že obžalovaný jednal nedbale, nebudou na závadu okolnosti, nalézacím soudem v předpokladech srovnávajícího výroku zdůrazňované. Věděl-li obžalovaný, že provádění posunů spadá do oboru působnosti jiné skupiny zřízenců, než traťmistrů,

nemohl si při náležité pozornosti vykládati slova »no jo«, která přednosta stanice na jeho oznámení o posunu vagonu na druhou stranu stanice odvětil, v ten smysl, že přednosta stanice souhlasí s tím, by obžalovaný provedl oznámený posun sám, nýbrž jen v ten smysl, že přednosta stanice dává svolení k tomu, by tento přesun byl proveden, ovšem povolanými k tomu zřízenci a způsobem, hovicím platným předpisům. Obžalovaný nehájil se dále ani tím, že požádal posunovače, by přesun provedl nebo naň dozoroval, ani tím, že předpokládal, že posunovač z vlastního popudu ujal se přesunu a dozoru nad jeho prováděním, ani tím, že posunovač věděl, že vůz posunou ručně přes krajní výměnu stanice. Naopak doznal obžalovaný a rozsudek to zjišťuje, že obžalovaný dal sám dělníkům, jím zvaným, rozkaz k posunování vozu na staré složiště, které se nachází za krajní výměnou na volné trati, a že posun s těmito dělníky provedl. Posunovač pak udal, dle spisu železničního ředitelství, že nevěděl o tom, kam vůz posunou, zejména že bude posunut na trať (t. j. přes krajní výměnu), že sice, zpozorovav, jak dělníci tlačili vůz — přiběhl, aby na posun dohlížel, že však odešel ku své práci, jakmile traťmistr (obžalovaný) přišel, což se stalo, když posunovaný vůz byl naproti přijímací budově. Lze ponechat stranou otázku, nebylo-li povinností posunovače, by — věda, že se děje posun, neoprávněnou osobou nařízený, zakročil a posun zarazil nebo jej sám, šetře známých mu předpisů, provedl. Neboť i taková nedbalost posunovače nesprostila by zodpovědnosti za vlastní nedbalost obžalovaného, jenž sám udává, že posunovač na posun dohlížel, ale brzy se vzdálil, a takto sám poukazuje k tomu, že část posunu — a to patrně právě osudný posun vagonu přes krajní výměnu — provedl po případě řídil sám v nepřítomnosti posunovače. Nezáleží konečně ani na tom, že znalec považuje opatření, jaká učinil obžalovaný, za dostatečná, arcíť za předpokladů, kdyby se bylo čtyřmi obžalovaným přibranými dělníky třemi sochory řádně brzdilo. Předpis, že se vůz nesmí za krajní výměnu posunouti bez lokomotivy, byl vydán právě v úvaze, že na větším spádu, jak je mimo stanici, obzvláště při vlhkém počasí tělesné síly lidské při brzdění vozu mohou selhati. Šetření platného předpisu nemůže zřízenec nahraditi jinými, samovolnými opatřeními, třeba že je pokládá za dostatečná ku zamezení nebezpečí, jemuž předpis čelí. Při šetření předpisu, o který jde, nebylo by došlo k nehodě, jaká nastala, a předpisu bylo by bývalo šetřeno, kdyby si obžalovaný nebyl osoboval úkon, do jeho oboru působnosti nenáležející, nýbrž ponechal jej zřízenci, jemuž onen předpis byl znám. Okolnost, že obžalovaný nařídil opatření větší, než za normálních poměrů jest třeba, neučinila nehodu proň nepředvídatelnou a nesprošťuje ho z viny ani po stránce subjektivní, mohl-li si při náležité pozornosti uvědomiti nebo vskutku uvědomil, že zvýšeným složkám nebezpečí, jemu známým — totiž většímu spádu trati, rychlejšímu pohybu vozu s těžkým nákladem s kopce a kluzkosti ojíněných kolejí — čelí případně zvláštní předpisy, kterých jako traťmistr nezná, jež však jsou známy oné skupině zřízenců, do jejichž působnosti spadá posunování. Budiž jen ještě podotčeno, že nalézací soud neuvažoval o otázce, zda by k nehodě nebylo došlo, kdyby byl posun proveden lokomotivou, tudíž o otázce příčinné souvislosti nehody s po-

rušením zákazu posunování vozů za krajní výměnu bez lokomotivy. Rozhodovací důvody vyslovily sice, že ujetí vozu není v příčinné souvislosti s porušením předpisů, nýbrž je výslednicí okolností, které ujetí způsobily. Než z vývodů rozsudku, této větě následujících, jest zřejmo, že nalézací soud popírá onou větou jen, že obžalovaný ujetí posunovaného vozu předvídati mohl a za ně ručí a zodpovídá. Přes doslov oné věty, jež zdánlivě tomu nasvědčuje, neodnáší se tedy tato k otázce příčinného vztahu porušení předpisu, o který jde, ku nastavší nehodě, nýbrž k otázce, zda obžalovaný, předvídaje nebo moha předvídati nehodu jednal nedbale či nic. Jak dovozeno, neuvažuje rozsudek o vině obžalovaného se všech hledisek, pro pojem nedbalosti při správném jeho výkladu závažných. Sprošťující výrok spočívá takto na neúplném a proto nesprávném použití zákona co do pojmu nedbalosti a je zmatečným dle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.

Čís. 1515.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Označení ceny předmětu potřeby ve výkladní skříni jest požadováním (§ 7 zákona), třebas nabízející zamýšlel smlouvat. Po subjektivní stránce vyhledává se pouze, by pachatel, využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, požadoval zřejmě přemrštěnou cenu a byl si toho vědom.

Mimořádné poměry vyvolané válkou záleží i v duševním stavu obyvatelstva, jež si zvyklo platiti za předměty potřeby bez smlouvání jakoukoliv cenu.

(Rozh. ze dne 23. února 1924, Kr 148/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Chrudimi ze dne 30. prosince 1922, jímž byla obžalovaná sprostěna dle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle Šu 7 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. Vytýká právem, že první soud, vyloučiv objektivní i subjektivní skutkovou podstatu přečinu předražování, vycházel v obou směrech z nesprávného výkladu zákona. První soud má za to, že nelze shledávat objektivní známky trestního předražování v tom, že obžalovaná označila ve výkladní skříni svého obchodu 3 páry tělocvičných střevíců cenou 45 Kč (kdežto přiměřená cena činila dle posudku znalce 30—35 Kč), poněvadž prý tato cena byla označena jen prozatímně a obžalovaná by byla při skutečném prodeji slevila. Nelze prý proto říci, a obžalovaná prý nedala ještě určitě na jevo, že by cenu ve výkladě označenou skutečně požadovala. Avšak náhled nalézacího soudu jest právně mylný. Označení určité ceny předmětu potřeby (předepsané vládním nařízením